

Γυναίκες & Φονταμενταλισμός

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

1999		2004
------	---	------

Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των
Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών
Υποθέσεων

21 Μαρτίου 2001

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Ελευθεριών και Δικαιωμάτων
των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών
Υποθέσεων

προς την Επιτροπή για τα Δικαιώματα της
Γυναίκας και τις Ίσες Ευκαιρίες

σχετικά με τις γυναίκες και το φονταμενταλισμό

(2000/2174(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Άννα Καραμάνου

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Κατά τη συνεδρίασή της στις 10 Οκτωβρίου
2000, η Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων
των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών
Υποθέσεων όρισε συντάκτρια γνωμοδότησης
την κ. Άννα Καραμάνου.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 26 Φεβρουαρίου 2001 και 20 Μαρτίου 2001, η επιτροπή εξέτασε το σχέδιο γνωμοδότησης.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε τα κατωτέρω συμπεράσματα με 18 ψήφους υπέρ και 11 αποχές.

Ήσαν παρόντες κατά την ψηφοφορία οι βουλευτές: Graham R. Watson, πρόεδρος· Robert J.E. Evans, αντιπρόεδρος· Kathalijne Maria Buitenweg (αναπλ. Alima Boumediene-Thiery), Michael Cashman, Charlotte Cederschiöld, Ozan Ceyhun, Carlos Coelho, Thierry Cornillet, Gérard M.J. Deprez, Γιώργος Δημητρακόπουλος (αναπλ. Daniel J. Hannan), Olivier Duhamel (αναπλ. Adeline Hazan), Margot Keßler, Timothy Kirkhope, Eva Klamt, Wolfgang Kreissl-Dörfler (αναπλ. Gerhard Schmid, σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, του Κανονισμού), Kurt Lechner (αναπλ. Jorge Salvador Hernández Mollar), Klaus-Heiner Lehne (αναπλ. Bernd Posselt), Βαρόνη Sarah Ludford, Μινέρβα Μελπομένη Μαλλιώρη (αναπλ. Sérgio Sousa Pinto), Pasqualina Napoletano (αναπλ. Gianni Vattimo, σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, του Κανονισμού), Juan Andrés Naranjo Escobar (αναπλ. Mary Elizabeth Banotti), Hartmut Nassauer, William Francis Newton Dunn (αναπλ. Jan-Kees Wiebenga), Elena Ornella Paciotti, Hubert Pirker, Bernhard Rapkay (αναπλ. Martin Schulz, σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, του Κανονισμού), Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí, Anne E.M. Van Lancker (αναπλ. Άννας Καραμάνου) και Christian Ulrik von Boetticher.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και τις Ίσες Ευκαιρίες,

που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τα ακόλουθα στοιχεία:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που εγκρίθηκε επίσημα από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 7 Δεκεμβρίου 2000,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν διαφορετικές μορφές φονταμενταλισμού, όπως θρησκευτικός, πολιτικός, ιδεολογικός,

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ευρωπαϊκές παραδόσεις και αξίες στους τομείς του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, της έννομης τάξης και του κοσμικού χαρακτήρα του κράτους είναι πολύτιμες και συνεχίζουν να εξελίσσονται στην κοινωνία, με βάση τις δημιουργούμενες νέες ανάγκες της· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να προστατεύσουμε αυτές τις παραδόσεις από επιθέσεις εξτρεμιστικών και μισαλλόδοξων ομάδων,

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι θρησκευτικές κοινότητες, όταν αναλαμβάνουν αρμοδιότητες που ανήκουν στον κρατικό τομέα, λειτουργούν, εξ αντικειμένου, κατά της έννομης δημοκρατικής τάξης που επικρατεί στην ΕΕ,

Δ. καταδικάζοντας την ανάμιξη της εκκλησίας και των θρησκευτικών κοινοτήτων στο δημόσιο και πολιτικό βίο των κρατών, ιδίως στις περιπτώσεις όπου επιδιώκουν τον περιορισμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, όπως στους τομείς της σεξουαλικής ζωής και της αναπαραγωγικότητας, ή υποκινούν και ενθαρρύνουν διακρίσεις,

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο φονταμενταλισμός δεν είναι ξένο φαινόμενο στην ΕΕ και ότι

απειλεί τις θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα των ατόμων, διότι επιδιώκει να υποτάξει την κρατική εξουσία και τα θεσμικά της όργανα σε μια μεροληπτική θεώρηση που αποκλείει την ισότητα των δικαιωμάτων για όσους δεν συμμερίζονται τη θεώρηση αυτή,

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εκατομμύρια γυναίκες σε όλο τον κόσμο στερούνται βασικών ανθρωπίνων και πολιτικών δικαιωμάτων, όπως του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι,

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαίωμα στη θρησκευτική ελευθερία, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αλλαγής θρησκεύματος, του δικαιώματος του να μην έχει κανείς θρήσκευμα και του δικαιώματος άσκησης δόγματος, συμπεριλαμβάνονται σε πολλές διεθνείς συνθήκες και στις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών,

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι όλοι οι κάτοικοι της ΕΕ πρέπει να γνωρίζουν και να σέβονται τις θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών των πολιτών,

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη έχουν πλέον ένα κοινοτικό νομικό πλαίσιο που τους επιτρέπει να υιοθετήσουν μια αποτελεσματική πολιτική για την καταπολέμηση των διακρίσεων και για τη δημιουργία ενός κοινού συστήματος ασύλου και μιας νέας πολιτικής μετανάστευσης (Άρθρο 13 και Τίτλος IV της ΣΕΚ),

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα και την ελευθερία της επιλογής ή μη ενός θρησκεύματος καθώς και της χρήσης θρησκευτικών συμβόλων που τις εκφράζουν, εφόσον οι ίδιες επιθυμούν να υπογραμμίσουν την ταυτότητά τους,

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ενώ η τεκνοποίηση θα έπρεπε να είναι καθαρά προσωπικό θέμα, οι αναπαραγωγικές λειτουργίες των γυναικών ελέγχονται συχνά από την οικογένεια, την εθνική νομοθεσία και/ή τους θρησκευτικούς ηγέτες· ότι, επιπροσθέτως, η πλειονότητα των υπευθύνων για τον έλεγχο της αναπαραγωγικότητας των γυναικών, σε οποιοδήποτε επίπεδο, είναι άνδρες,

1. θεωρεί ότι κανένα πολιτικό σύστημα και κανένα θρησκευτικό κίνημα δεν μπορεί να είναι υπεράνω του σεβασμού των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δημοκρατικών ελευθεριών και δε μπορούν να χρησιμοποιούνται ως στοιχεία ταυτότητας των πολιτών η πολιτική ένταξη ή το θρήσκευμα·

2. είναι πεπεισμένο ότι δεν υπάρχει πραγματική δημοκρατία χωρίς σεβασμό των δικαιωμάτων των γυναικών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού και της ισότητας γυναικών και ανδρών·

3. αρνείται τη χρησιμοποίηση της πολιτικής ως μέσου περιορισμού των ελευθεριών και δικαιωμάτων των γυναικών ή ως μέσου οποιωνδήποτε διακρίσεων· καταδικάζει τις διοικήσεις θρησκευτικών οργανώσεων και τους ηγέτες εξτρεμιστικών πολιτικών κινημάτων που προωθούν τις φυλετικές διακρίσεις, την ξενοφοβία, το φανατισμό και τον αποκλεισμό των γυναικών από ηγετικές θέσεις στην πολιτική και θρησκευτική ιεραρχία·

4. καταδικάζει οποιαδήποτε πράξη βάζει σε κίνδυνο τη σωματική και ψυχική ακεραιότητα και την υγεία των γυναικών, όπως η κλειτοριδεκτομή· καλεί τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν νομοθεσία κατά της πρακτικής αυτής·

Αιτιολόγηση :

Σύμφωνα με το British Medical Association, 3.000 τέτοιες επεμβάσεις πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ, σύμφωνα με έρευνα που έγινε στο πλαίσιο του προγράμματος Daphne, το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστριών που έρχονται στην Ευρώπη, κατάγονται από χώρες που εφαρμόζουν την κλειτοριδεκτομή. Στην ΕΕ, μόνο η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν νόμους που απαγορεύουν την πρακτική αυτή.

5. καταδικάζει οποιοδήποτε έλεγχο της αναπαραγωγικότητας των γυναικών, στο όνομα θρησκείας, φυλής, κουλτούρας, ή εθνικότητας· θεωρεί ότι οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα να διαλέγουν εάν και/ ή πότε θα κάνουν παιδιά και πόσα· όλες οι γυναίκες, ανεξαρτήτως ηλικίας, έχουν το δικαίωμα στην ενημέρωση και στην πρόσβαση σε υπηρεσίες που σχετίζονται με την αναπαραγωγικότητα·

6. καταδικάζει κάθε ενέργεια που αρνείται στις γυναίκες το δικαίωμά τους να έχουν τις δικές τους επιλογές σε θέματα που συνδέονται με τη σεξουαλική τους συμπεριφορά, τον τρόπο ζωής τους και τις προσωπικές τους σχέσεις·

7. καταδικάζει την εφαρμογή απάνθρωπων, βίαιων και ταπεινωτικών τιμωριών, ειδικά κατά των γυναικών, που περιλαμβάνονται στον ποινικό κώδικα ή αποτελούν πρακτική κάποιων τρίτων χωρών, όπως το μαστίγωμα και οι λιθοβολισμοί, στο όνομα θρησκευτικών παραδόσεων·

8. καταδικάζει τις δολοφονίες για λόγους τιμής, όπου αρσενικά μέλη της οικογένειας μπορούν να δολοφονήσουν την αδελφή ή κόρη τους για λόγους "τιμής"· τονίζει ότι δράστες τέτοιων εγκλημάτων θα πρέπει να

αντιμετωπίζονται ως δολοφόνοι από την ποινική νομοθεσία και το δικαστικό σύστημα·

Αιτιολόγηση :

Το Σεπτέμβριο του 2000, το Ταμείο για την Ενίσχυση των Πληθυσμών των Ηνωμένων Εθνών (UNFPA) υπολόγισε ότι περίπου 5.000 γυναίκες και κορίτσια δολοφονούνται κάθε χρόνο από αρσενικά μέλη της οικογένειάς τους, για λόγους 'τιμής'. Οι δράστες συχνά μένουν ατιμώρητοι σε κράτη όπου τέτοιου είδους βία θεωρείται αποδεκτός τρόπος ελέγχου της συμπεριφοράς των γυναικών και όχι σοβαρό έγκλημα.

9. καλεί τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν νομοθεσία που διασφαλίζει τον σεβασμό της πολυπολιτισμικότητας και προωθεί μέτρα για την εξάλειψη των γκέτο·

10. καλεί τα κράτη μέλη να παραμείνουν ουδέτερα απέναντι στα διάφορα θρησκευτικά δόγματα, να διατηρήσουν τον κοσμικό τους χαρακτήρα, με πλήρη διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων εκκλησίας και κράτους και να καταργήσουν τα όποια νομικά και πρακτικά εμπόδια στην άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων και τη χρήση θρησκευτικών συμβόλων, εφ' όσον οι θρησκευτικοί κανόνες είναι συμβατοί με τις εθνικές νομοθεσίες, το κράτος δικαίου και τις διεθνείς συμβάσεις·

11. προτείνει η διαμόρφωση και η εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής να γίνονται με βάση τέτοιες αρχές (δημοκρατία, σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων) και να ασκούνται κατά τέτοιο τρόπο (αντιμετώπιση θεμάτων και προβλημάτων με ειρηνικά μέσα) ώστε να συμβάλουν ουσιαστικά στην προσπάθεια εξάλειψης των αντιευρωπαϊκών (αντιδυτικών) αντιδράσεων και των φονταμενταλιστικών τάσεων·

12. ζητεί από το Συμβούλιο να επιστήσσει την προσοχή σε καθεστώτα τρίτων χωρών, με τα οποία συνάπτει οικονομικές και εμπορικές συμφωνίες, να μην επεμβαίνουν στη ζωή των πολιτών και ειδικά των γυναικών, με τρόπο που αντιβαίνει στις διεθνείς συμβάσεις για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων·

13. υποστηρίζει τις γυναίκες που μάχονται κατά του φονταμενταλισμού και κατά οποιασδήποτε κίνησης που αποσκοπεί στον αποκλεισμό τους λόγω φύλου από την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή καθώς και από την πρόσβασή τους σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη·

14. καλεί τα κράτη μέλη να ζητήσουν από τρίτες χώρες με τις οποίες συνεργάζονται, να δράσουν ώστε να εξασφαλίσουν στις γυναίκες το δικαίωμα ψήφου, εργασίας, εκπαίδευσης, ιδιοκτησίας, κληρονομικών δικαιωμάτων, καθώς και το δικαίωμα συμμετοχής στα κέντρα λήψης αποφάσεων και άσκησης δημοσίων αξιωμάτων·

15. θεωρεί απαραίτητη, στο πλαίσιο μιας προληπτικής πολιτικής, την άμεση κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών, προσφύγων και μειονοτήτων, που νομίμως διαμένουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την αναγνώριση όλων των πολιτικών και εργασιακών δικαιωμάτων τους·

16. καλεί το Συμβούλιο να υποστηρίξει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της Ευρωμεσογειακής συνεργασίας, σε πρωτοβουλίες σε θέματα διαπολιτισμικού διαλόγου·

17. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της διαδικασίας του Τάμπερε για τη διαμόρφωση μιας κοινής Ευρωπαϊκής Πολιτικής για τη μετανάστευση και το άσυλο, να αναγνωρίσει ως λόγο χορήγησης ασύλου τις

διακρίσεις και διώξεις που υφίστανται οι
γυναίκες πρόσφυγες που προέρχονται από
θεοκρατικά και φονταμενταλιστικά καθεστώτα.